

OVERGANGE MELLEM GRUNDSKOLE OG UNGDOMSUDDANNELSE

Udviklingsredskab
Ungdomsuddannelse

Dette udviklingsredskab er henvendt til jer, der varetager opgaver i forbindelse med elevernes overgang til ungdomsuddannelse – både ledelsen, lærerne og de forskellige typer af vejledere, der findes på skolen.

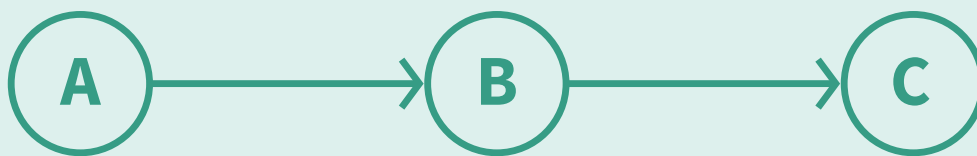
Redskabet guider jer igennem et selvevalueringsforløb om jeres arbejde med at skabe gode overgange for eleverne. Redskabet giver sammen med vidensnotatet om overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelse en ramme for arbejdet med at udvikle de processer, der understøtter elevernes overgang til ungdomsuddannelse. Redskabet lægger op til en systematisk drøftelse af, hvordan elevernes overgangsfase forløber: Hvordan tilrettelægges vejledningsforløb og den proces, hvor eleverne skal vælge ungdomsuddannelse? Hvad er der fokus på? Hvorfor gør I, som I gør? Hvilke elementer af jeres praksis ønsker I at udvikle?

Redskabet er bygget op omkring tre faser

Redskabet guider jer igennem et selvevalueringsforløb, der består af tre faser:

- A Beskrivelse af praksis
- B Analyse og vurdering af praksis
- C Mål for ny praksis.

Hver fase består af en række arbejdsspørgsmål. I kan anvende spørgsmålene til at komme rundt om væsentlige aspekter af jeres praksis.

Beskrivelse af praksis

I denne første fase beskriver I jeres nuværende praksis ved at sætte ord på, hvordan I lige nu arbejder med elevernes overgangsprocesser.

Analyse og vurdering af praksis

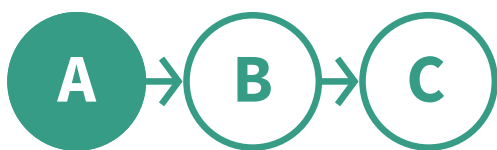
I denne fase reflekterer I over, hvorfor I gør, som I gør, og overvejer, hvilke elementer af jeres praksis I finder mest værdifulde, og hvilke dele af jeres praksis der fungerer mindre godt.

Mål for ny praksis

I denne sidste fase anvender I jeres analyse og vurderinger til at sætte mål og lave konkrete aftaler for jeres fremtidige arbejde med elevernes overgangsprocesser.

Forslag til arbejdsproces:

- Afhold en række møder med deltagelse af de aktører, der indgår i arbejdet med elevernes overgangsprocesser.
- Overvej, om I vil udpege en koordinator (intern/ekstern), der koordinerer og tilrettelægger arbejdet, så I kommer igennem alle faser på den aftalte tid.
- Overvej, hvilke data der er relevante at inddrage i jeres proces: Hvem eller hvad kan fx give jer konkrete billeder på, hvordan elevernes overgangsproces udmønter sig i praksis? Hvilke data råder I allerede over, og hvilke data skal indsamles?
- Prioritér de arbejds spørgsmål, der er mest relevante for jer, fx spørgsmål, der vækker jeres nysgerrighed eller tvivl.
- Nedskriv jeres refleksioner og overvejelser, så I har et fælles udgangspunkt for den videre analyse og udviklingsproces. Afslut hvert møde med at aftale, hvem der er ansvarlig for at gøre hvad, inden I mødes igen.
- Vælg altid en arbejdsform, der giver mening i forhold til jeres konkrete praksis, og bring løbende jeres egen viden og faglighed i spil.

Beskrivelse af praksis

I fase A beskriver I, hvordan I lige nu arbejder med elevernes overgang til ungdomsuddannelsen.

1.

Beskriv, hvordan I arbejder med at understøtte, at eleverne får et socialt tilhørsforhold til skolen tidligt i opstartsfasen.

I kan fx drøfte følgende:

- Hvordan arbejder I med at skabe gode relationer mellem lærerne og de nye elever?
- Hvordan finder I ud af, hvilke elever der har et særligt behov for at få etableret en god lærer-elev-kontakt, fx elever med faglige, sociale eller personlige udfordringer?
- Hvordan handler I på den viden?
- Hvordan arbejder I med at understøtte gode relationer mellem eleverne?

2.

Beskriv, hvordan I arbejder med at understøtte, at eleverne får et fagligt tilhørsforhold tidligt i opstartsfasen.

I kan fx drøfte følgende:

- Hvordan arbejder I med, at eleverne etablerer gode studievaner tidligt i uddannelsen?
- Hvordan arbejder I med at mindske skellet mellem undervisningen i grundskolen og undervisningen på ungdomsuddannelsen?

3.

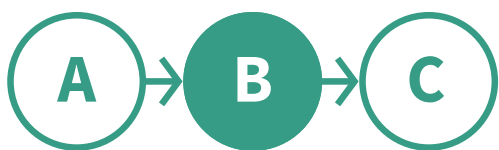
Beskriv, hvordan I arbejder med at få indsigt i frafaldstruede elever tidligt i opstartsfasen.

I kan fx overveje følgende:

- Hvem har adgang til viden om elevernes fravær og trivsel i opstartsfasen?
- Hvad ved I om elevernes egen oplevelse af overgangen?
- Hvordan følger I op på elever, der mistrives og/eller har et stort fravær i opstartsfasen?
- Hvilke udfordringer og dilemmaer møder I i arbejdet med at skabe en god overgang for eleverne i opstartsfasen?

Notér jeres beskrivelser af praksis.

Analyse og vurdering af praksis

Foretag en analyse og vurdering af forholdet mellem jeres arbejde med at skabe gode overgange og elevernes faglige og sociale inklusion.

1.

Tag afsæt i jeres beskrivelser fra fase A for at foretage en analyse af, hvad der kendetegner jeres arbejde med elevernes valgproces: Hvad hæfter I jer ved? Hvorfor ser jeres praksis ud, som den gør?

- Hvad lægger I umiddelbart mærke til ved jeres arbejde med elevernes overgang ud fra jeres beskrivelser?
- Hvilke vilkår, rammer og strukturer har betydning for jeres arbejde med elevernes overgang?
- Hvilke vaner og traditioner har betydning for jeres arbejde med elevernes overgang?
- Hvad har overrasket jer i beskrivelsesfasen (fase A)?

2.

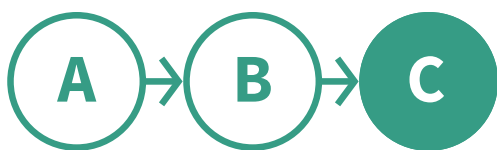
Foretag en vurdering af, hvordan jeres arbejde med at understøtte elevernes overgang bidrager til deres faglige og sociale tilhørsforhold.

Lad jer inspirere af vidensnotatet om overgange til ungdomsuddannelse, og kom fx ind på muligheder, styrker og udfordringer i jeres arbejde med at:

- Have fokus på elevernes sociale tilhørsforhold.
- Have fokus på elevernes faglige tilhørsforhold.

Notér de vigtigste pointer og diskussioner fra jeres analyse og vurdering. Hvad undrer eller overrasker jer?

Mål for ny praksis

Beskriv jeres visioner, og læg en plan for jeres fremtidige arbejde med at understøtte elevernes overgang til ungdomsuddannelse.

1.

Med afsæt i jeres beskrivelser fra fase A og B prioriterer I de vigtigste fokuspunkter for jeres videre arbejde.

I kan lade jer inspirere af vidensnotatet om overgange til ungdomsuddannelse og fx tage afsæt i følgende spørgsmål, når I skal prioritere:

- Hvilke elementer af jeres nuværende praksis er vigtige at fastholde?
- Inden for hvilke af de tre aspekter af elevernes overgangsproces ser I behov for at udvikle jeres praksis?
  1. Elevernes faglige tilhørsforhold.
  2. Elevernes sociale tilhørsforhold.
  3. Tidlig opfølgning på fravær.
- Hvilke elementer vil I prioritere at tage fat på i det kommende udviklingsarbejde?

2.

Læg en konkret plan for jeres udviklingsarbejde.

- Hvordan vil I konkret organisere udviklingsprocessen?
- Hvem skal være involveret i udviklingsarbejdet?
- Hvad skal de forskellige parter involveres i?
- Hvordan vil I løbende følge op på, at I udvikler det, I gerne vil?

3.

Hvem gør hvad?

- Udpeg den eller de ansvarlige for det videre arbejde.
- Aftal, hvordan og hvornår I vil følge op på aftaler og resultater og justere jeres udviklingsproces løbende.

Notér jeres overvejelser, beslutninger og aftaler.

Du står med en del af en samlet videnspakke

Dette udviklingsredskab indgår i en videnspakke, der indeholder en række forskellige produkter, der på hver sin måde præsenterer og lægger op til videre arbejde med vidensnotatets pointer om overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelse.

OVERGANGE MELLEM GRUNDSKOLE OG UNGDOMSUDDANNELSE

En god overgang kræver en fokuseret indsats, både i grundskolen og i ungdomsuddannelserne

- Sæt fokus på elevernes læring og refleksion i vejledningsforløbene i udkolingen
- Tilpas vejledningsforløbene til den enkelte elev
- Sæt fokus på de forskellige roller vejledere, lærere og forældre spiller for elevernes overgangsprocesser
- Understøt elevernes sociale tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen
- Understøt elevernes faglige tilhørsforhold gennem gode studievaner og blik for elevernes forudsætninger
- Sæt tidligt ind mod fravær

OVERGANGE MELLEM GRUNDSKOLE OG UNGDOMSUDDANNELSE
Grundskole og ungdomsuddannelsesvejledning

OVERGANGE MELLEM GRUNDSKOLE OG UNGDOMSUDDANNELSE
Vidensnotat

OVERGANGE MELLEM GRUNDSKOLE OG UNGDOMSUDDANNELSE
Udviklingsredskab
Grundskole og ungdomsuddannelsesvejledning

PowerPoint-præsentationer

Præsenterer de vigtigste pointer fra vidensnotatet og lægger op til, at I kan viderefremde dem til relevante modtagere.

Speeddrawing

På få minutter introduceres pointerne fra vidensnotatet i et lydclip med udgangspunkt i en visualisering.

Vidensnotat

Baserer sig på en systematisk vidensopsamling om overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelse.

Plakat

Visualiserer vidensnotatets vigtigste pointer og kan hænges op, fx på lærerværelset.

Udviklingsredskaber

Udspringer af pointer fra vidensnotatet og lægger op til, at I igangsætter en systematisk refleksions- og udviklingsproces i jeres team.

LEDELSE
Vidensnotat

VID EN OM

Overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelse Udviklingsredskab ungdomsuddannelse

© 2017 Danmarks Evalueringsinstitut og Undervisningsministeriet
Citater med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC
Illustration: Ferdio

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på:
www.eva.dk/viden-om
og www.emu.dk

ISBN (www): 978-87-7182-069-0

Du kan finde udgivelser og produkter om overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelse på www.eva.dk/viden-om og www.emu.dk.